

Sygn. akt IX Ua 15/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Mariola Łącka /spr/

Sędziowie: SSO Iwona Nowak

del. SSR Renata Stańczak

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dagmara Mazurkiewicz

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018 w Rybniku

sprawy **M. W. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku , V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 marca 2018 r. sygn. akt V U 265/17

oddala apelację

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

del. SSR Renata Stańczak SSO Mariola Łącka SSO Iwona Nowak

Sygn. akt IX Ua 15/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2017 roku, znak (...) - (...), nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu M. W. (2) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 25 czerwca do 19 lipca 2016 roku, a także zobowiązał go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku z odsetkami w łącznej kwocie 3364,63 zł (3144 zł tytułem należności głównej oraz 220,63 zł tytułem odsetek). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż w ww. okresie ubezpieczony był niezdolny do pracy i otrzymał zasiłek chorobowy, jednakże wykorzystywał zwolnienie w sposób niezgodny z jego celem. W tym czasie wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenie za wynagrodzeniem.

W odwołaniu ubezpieczony zaprzeczył wykonywaniu pracy. Wskazał, że umowę wykonywał w jego zastępstwie R. J..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w decyzji. Przyznał, iż nie pouczył ubezpieczonego o braku prawa do świadczeń, jednakże ubezpieczony wprowadził go w błąd przedkładając zaświadczenia lekarskie za sporne okresy i wykonując pracę w tym samym czasie.

Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rybniku wyrokiem z dnia 16.03.2018r. sygn. akt V U 265/17 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu M. W. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 25 czerwca 2016 roku do 19 lipca 2016 roku oraz zwolnił z obowiązku zwrotu pobranego świadczenia za powyższy okres w łącznej kwocie 3.364,63 zł.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony jest zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością od dnia 3 sierpnia 1992 roku. W okresie od 25 czerwca do 19 lipca 2016 roku korzystał z zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy i pobrał zasiłek chorobowy w łącznej kwocie 3144 zł.

Ubezpieczony zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w R. (dalej jako spółka (...) lub spółka) umowę zlecenie na okres od 1 czerwca do 30 września 2016, na mocy której zobowiązał się do utrzymania terenów zielonych (m.in.: koszenie trawy, grabienie, przycinanie żywopłotów i drzew) wokół bloku w którym mieszka, za wynagrodzeniem w kwocie 400 zł brutto miesięcznie. Czynności wynikające z umowy nie musiały być wykonywane codziennie, lecz jedynie w razie zaistnienia potrzeby. W okresie czerwca i lipca 2016 roku ubezpieczony informował spółkę o swojej niezdolności do pracy wskazując, iż w razie potrzeby czynności wynikające z umowy będzie za niego wykonywała osoba trzecia. W czasie korzystania ze zwolnienia lekarskiego ubezpieczony nie wykonywał umowy, w czynnościach zastępował go R. J..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, dowód z przesłuchania stron ograniczonego do przesłuchania ubezpieczonego oraz dowód z zeznań świadków, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe i dającą wyrazisty obraz całości sprawy.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazał, iż przepis art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej stanowi, iż ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Jednocześnie, z przepisu art. 17 ustawy zasiłkowej wynikają dwie niezależne przesłanki utraty prawa do zasiłku: 1) wykonywanie pracy zarobkowej w okresie niezdolności do pracy; 2) wykorzystanie zwolnienia w sposób niezgodny z jego celem a do utraty prawa do zasiłku wystarczy zaistnienie jednej z nich (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 r., III UK 71/09, Legalis numer 325854).

Sąd I instancji przyjął, że pracą w rozumieniu przepisu art. 17 ust. 1 ustawy jest praca w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych – stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie (zob. post. Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., I UK 70/12, Legalis numer 537257).

Jednocześnie Sąd Rejonowy uznał, że przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, iż w okresie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony nie wykonywał pracy zarobkowej. Zawartą umowę o świadczenie usług utrzymania terenów zielonych wykonywała za ubezpieczonego osoba trzecia, tj. R. J.. Okoliczność ta wynikała zarówno ze zgromadzonych dokumentów jak i osobowych źródeł dowodowych, w tym także zeznań świadka R. J., który w sposób wyraźny przyznał, że wykonywał umowę za ubezpieczonego. Bez znaczenia pozostaje zatem, iż w oświadczeniu

znajdującym się w aktach organu rentowego ubezpieczony wskazał, że przejmuje czynności z umowy z dniem 20 czerwca 2016 roku, bowiem jest to najpewniej oczywista omyłka pisarska, na co zwrócił uwagę sam ubezpieczony w trakcie przesłuchania. Ponadto Sąd I instancji wskazał, że organ rentowy, mimo ciążącego na nim obowiązku dowodzenia swoich twierdzeń nie przedłożył jakiegokolwiek przeciwdowodu, który mógłby postawić w wątpliwość wykonywanie umowy przez osobę trzecią oraz dokonanie przez ubezpieczonego omyłki pisarskiej w dacie złożonego oświadczenia. Tym samym, ubezpieczony nie utracił prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Sąd Rejonowy przyjął, iż w konsekwencji, ubezpieczony nie jest także zobowiązany do zwrotu pobranego zasiłku, bo jak stanowi przepis art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 j.t. ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. a pobrany przez ubezpieczonego zasiłek chorobowy nie był nienależny w rozumieniu art. 84 ust. 2 ustawy systemowej. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się bowiem świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania; 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Ubezpieczony nie utracił prawa do zasiłku chorobowego, co wyklucza uznanie świadczenia za nienależne w rozumieniu art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej a przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwala na uznanie, iż świadczenie zostało wypłacone na podstawie jakiegokolwiek wprowadzenia organu rentowego w błąd, skoro przeprowadzone dowody wskazują, iż ubezpieczony nie wykonywał umowy zlecenia i powierzył tę czynność osobie trzeciej.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, działając na podstawie przywołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 25 czerwca do 19 lipca 2016 roku oraz zwolnił ubezpieczonego z obowiązku zwrotu pobranego świadczenia wraz z odsetkami w łącznej kwocie 3364,63 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy.

Skarżąc wyrok w całości zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania – art.233 par.1 i art.227 kpc poprzez wadliwe ustalenie stanu faktycznego i tym samym przekroczenie swobodnej granicy oceny zgromadzonych dowodów polegające na nieuzasadnionym przyjęciu, że wnioskodawca w spornym okresie nie wykonywał pracy zawodowej w ramach zawartej umowy zlecenia, gdyż obowiązki w tym czasie przejęła w ramach zastępstwa osoba trzecia, podczas, gdy z przedłożonych dokumentów wynika, że wprawdzie odwołujący wystąpił do Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej z informacją na piśmie, że od dnia 7.06.2016r. przekazuje obowiązki koszenia i dbania o zieleń osobie trzeciej z powodu choroby, niemniej jednak już w dniu 20.06.2016r., zgłosił zleceniodawcy pisemną gotowość do pracy od dnia 20.06.2016r.

- naruszenie przepisów prawa materialnego:

art.17 ust.1 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016r., poz.372), polegają na uznaniu, że wykonywanie w czasie orzeczonej niezdolności do pracy czynności należących do obowiązków pracowniczych i otrzymywanie z tego tytułu wynagrodzenia nie stanowi wykonywania pracy zarobkowej i nie powoduje utraty prawa do zasiłku chorobowego albowiem wskazanie przez odwołującego gotowości do pracy z dniem 20.06.2016r. było najpewniej oczywistą pisarską omyłką.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji wskazał, że Oddział nie podziela argumentacji Sądu jakoby organ rentowy, mimo ciążącego na nim obowiązku dowodzenia swoich twierdzeń nie przedłożył jakiegokolwiek przeciwdowodu, który mógłby postawić w wątpliwość wykonywanie umowy przez osobę trzecią oraz dokonanie przez ubezpieczonego omyłki pisarskiej w dacie złożenia oświadczenia.

Przed wydaniem zaskarżonej decyzji Oddział prowadził bowiem postępowanie wyjaśniające z (...) Sp. z o.o. w R. na okoliczność ustalenia warunków zawartej z odwołującym umowy zlecenia oraz ustalenia, czy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonywał swoje obowiązki.

W odpowiedzi na piśmie z dnia 20.06.2017r. poinformowano Oddział o zawartej z odwołującym umowie zlecenia oraz o fakcie, że w okresie czerwiec-lipiec 2016r. ww poinformował Zarządcę o przebywaniu na zwolnieniu lekarskim wskazując jednocześnie, że w razie konieczności pracę będzie wykonywała osoba trzecia zgodnie z zapisem w umowie – par.3 pkt.6 umowy.

Z kolei w piśmie z dnia 20.06.2016r. wnioskodawca podał, że o dnia 20.06.2016r. przejmuje swoje obowiązki koszenia i dbania o zieleń. Na dokumencie także widnieje podpis Pana R. J..

Z powyższych dokumentów wynika więc wprost, że odwołujący od dnia 20.06.2016r. zgłosił do Zarządu Wspólnoty swoją gotowość do pracy, a zatem niezrozumiałą jest zarzut Sądu przywołany w uzasadnieniu wyroku jakoby Oddział nie przedstawił żadnych argumentów na poparcie swoich twierdzeń.

Zdaniem skarżącego również niezrozumiałe i zbyt daleko idące jest usprawiedliwienie takiego działania odwołującego najprawdopodobniej oczywistą pisarską omyłką, albowiem przeczą temu zasady logiki i życiowego doświadczenia. Idąc tokiem myślenia Sądu zawsze można by „niewygodne czy też do końca nie przemyślane wnioski” usprawiedliwiać pisarską omyłką. Tymczasem pisarska omyłka może dotyczyć jedynie niedokładności czy też innych oczywistych omyłek. Innymi słowy oświadczenie odwołującego z dnia 20.06.2016r. zdaniem Oddziału nie jest pisarską omyłką lecz poinformowaniem zleceniodawcy o przejęciu po przerwie od dnia 07.06.2016r. swoich obowiązków od dnia 20.06.2016r.

Ponadto apelujący wskazał, że w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 09.02.2017r.II UK 699/15, niepublikowany, stwierdzono, że „błąd” wiąże się zawsze z pierwotną wadliwością rozstrzygnięć organu rentowego lub odwoławczego, z etapem ustalania prawa do świadczeń, a jego istotną cechą konstrukcyjną, odróżniającą od innych uchybień organów rentowych lub odwoławczych, jest istnienie fałszywego wyobrażenia organu o stanie uprawnień wnioskodawcy, wywołanego na skutek świadomego zachowania osoby pobierającej świadczenia. Z przytoczonych w uzasadnieniu wyroku orzeczeń Sądu Najwyższego wynika, że zakreśla się szeroko ramy zachowań kwalifikowanych jako świadome wprowadzenie w błąd organu rentowego lub odwoławczego.

Jeżeli zatem ubezpieczony, jak w niniejszej sprawie, przedkłada za sporne okresy zaświadczenia lekarskie (ZUS ZLA), a jednocześnie, co ustalono bezspornie w niniejszym postępowaniu, w tych samych okresach świadczy pracę zarobkową, to wprowadza w ten sposób w błąd organ rentowy, co do okoliczności warunkujących powstanie prawa do zasiłku chorobowego.

Apelujący wskazał, że Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 09.02.2017r. II UK 699/15 uznał, że wykonywanie pracy zarobkowej w okresie zwolnienia lekarskiego skutkuje pozbawieniem prawa do zasiłku chorobowego i nie uzależnił pozbawienie tego prawa od wcześniejszego pouczenia świadczeniobiorcy o braku prawa do pobierania świadczeń w przypadku wykonywania pracy zarobkowej w okresie tego zwolnienia.

Dlatego też w przypadku wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia w ocenie apelującego organu rentowego zachodzą przesłanki do uznania świadczeń za nienależnie pobrane na podstawie art.84 ust.2pkt.2 ustawy systemowej a odmienne stanowisko przyjęte w zaskarżonym wyroku nie zasługuje na aprobatę.

Ubezpieczony w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie podnosząc, że z zeznań świadków wynika, że w okresie zwolnienia lekarskiego nie wykonywał żadnych prac, wynikających z umowy zlecenia.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy nie naruszył przepisów postępowania cywilnego.

W sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny i nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów.

Już z treści pisma (...) Sp. z o.o. z dnia 20.06.2017r. wynika, że ubezpieczony zawiadomił zleceniodawcę, że w czerwcu i lipcu z uwagi na przebywanie na zwolnieniu lekarskim pracę będzie wykonywała w razie potrzeby za niego osoba trzecia.

Ponadto Sąd I instancji przesłuchał w charakterze świadka R. J. i D. S., którzy zeznali, że ubezpieczony w czasie całego okresu zwolnienia lekarskiego nie wykonywał żadnych prac przy utrzymaniu terenów zielonych, należących do wspólnoty mieszkaniowej.

W czerwcu i lipcu 2016r. koszeniem trawy i przycinaniem żywopłotu zajmował się na prośbę ubezpieczonego jego przyjaciel R. J.. W świetle tych zeznań wiarygodne są twierdzenia ubezpieczonego, że pisząc oświadczenie o przejęciu obowiązku koszenia pomylił się przy liczbie miesiąca.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji i przyjmuje je za własne.

Wobec prawidłowych ustaleń, że ubezpieczony nie wykonywał pracy zarobkowej w czasie zwolnienia lekarskiego, chybiony jest zarzut strony skarżącej naruszenia art.17 ust.1 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 04.04.2012r. II UK 186/11 wykonywaniem pracy zarobkowej w rozumieniu powołanego wyżej przepisu jest wykonywanie konkretnych czynności, a nie stanowi takiej pracy, uzyskiwanie w trakcie korzystania ze zwolnienia lekarskiego dochodów, niepołączonych z osobistym świadczeniem pracy.

Tutejszy Sąd w całości ten podgląd podziela.

W toku postępowania nie wykazano również, aby ubezpieczony wykorzystał zwolnienie w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Zatem zasadnie Sąd I instancji przyznał ubezpieczonemu prawo do zasiłku chorobowego za okres od 25.06.2016r. do 19.07.2016r. i zwolnił go z obowiązku zwrotu pobranego tego świadczenia.

Dlatego też Sąd Okręgowy na mocy art.385 kpc oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

del. SSR Renata Stańczak SSO Mariola Łącka SSO Iwona Nowak